

במדינה

בלתי-חשובה. אולם בעיני המשקיפים המדיניים יזיה זה ציון-דרך חשוב: שלב חדש במאמצים הארוכים של נציגות שורש ישראלית עמוק במפת-אסיה.

המאמצים התחילו עוד בשנה הראשונה להקמת המדינה. הדיפלומטים הישראלים, אשר לא יכלו לכוונן כל קשרים של ממש עם הארצות הסמוכות — פרט לתורכיה — עקבו בעניין אחרי התפתחותן של המדינות האסיאתיות החדשות, שהנהגו עליידי ראש ממשלתה הדגול של הודו, שרי גוהרלאל ניהרו.

המדינאים הישראלים הרגישו כי מדיניות החוץ של מדינות אלו עשויה לשמש דוגמה למדיניות ישראלית עצמאית. יתר על כן, הם קיוו כי התקרבות ישראלית אל ארצות אסיה עשויה להכניס את ישראל, מבדד הדלת האחורית, לתוך מרחב מדינות-ערב.

שגרירות אירופה באסיה. הצעד הראשון להתקרבות ישראלית-אסיאתית נעשה עוד לפני הקמת המדינה: משלחת של הישוב העברי בארץ השתתפה בשנת 1947 בוועידה מדינית אסיאתית, חזרה ממנה משוכנעת בצורך ליצור יחסים תקינים עם מדינות היבשת הענקית המתעוררת מתרבות-דורות. אחד מחברי המשלחת, שהת' רשם יותר מכל, מנצל את רשמיו כבסיס לפעילותו המדינית הנוכחית: דוד הכהן, גבה-הקומה ורב המרץ, שהיה אז הבוס של סוללבינונה.

לרוע מולה חזרה המשלחת ארצה ערב הקמת המדינה. מלחמת-העצמאות וצירי הלידה של ישראל דחו את מסקנות משתתפי-הוועידה לקרן-זווית, הולידו את השלייה כי בעקבות שביית-הנשק יבוא מעצמו שלום של קבע עם ארצות-ערב. יחד עם זה קמה אסכולה חדשה של מדינאים, שטענה כי יעודה של ישראל הוא להיות שגרירת-אירופה באסיה, לעורר בזה כלפי העמים המפגרים, המוזהמים והבלתי-חשובים של היבשת. ההתפכחות מן האשליה לא אחרה לבוא.

העם השגשג העולה

פנינו אל השמש העולה דרכנו שוב פונה מזרח...

בבוא הציונים הראשונים לארץ-ישראל, יכלו להיות אחד משניים: גרעין ראשון של עם אסיאתי החוזר למולדתו, או ראש-גשר של אירופה על חופי המזרח.

הציונים כמעט ולא חשו בבעיה, לא נתנו מעולם שום תשובה הכרתית. הם הביאו עמם את מינהגי אירופה ואת השקפת העולם של היבשת-האם. עמי המזרח כולם, החל מן הערבים השכנים וכלה בהודים הרחוקים, התייחסו אליהם כאל שליחי אי-רופה העוינת, המשעבדת.

כשנתעוררה היבשת הגדולה למלחמת-שיחורה, נזכחה ישראל לדעת שהתישבה בין שני כסאות: האירופים והאמריקאים התייחסו אליה כאל מדינות אסיאתיות בלתי-חשובה. ואילו עמי אסיה ראו בה גוף זר שחזר לאורגניזם, אינו נותן לו מנוח.

חץ הכיוון. רק עתה החלה הבעיה הגדולה מסתמנת בכל חריפותה. במקום אחד היא הודקה בגלוי: בחזרי-משרד החוץ הישראלי, בהם התייצבה קבוצה של שחרי-אסיה מול קבוצה של שותרי-אמריקה (ראה להלן). אולם הבעיה היא הרבה יותר גדולה, הרבה יותר מקיפה.

היא קשורה עם תודעתו של דור ישראלי חדש, יליד אסיה, שלא הכיר את אירופה מימיו וזר לתרבותה. היא קשורה עם עלייתם של מאות אלפי ילידי אסיה ואפי-ריקה, המהווים עתה כמעט רוב במדינה. היא קשורה עם המציאות הפוליטית, הציור החיוני להתקרב לעם-האח השמי, היושב במדינות השכנות.

החלטות גדולות אינן מתקבלות ליד שול-קן ירוק. הן מתגבשות מעצמן, במרוצת שנים ארוכות, בלב האומה. נראה עתה כי חץ-הכיוון מצביע עתה, סוף סוף, לכיוון

גישושי ישראל ליצירת קשרים עם ארצות-אסיה יגברו במידה רבה, לאחר שקיבל ראש הממשלה, משה שרת, את הקו המדיני, עליו המליץ ציר ישראל בבורמה, דוד הכהן. לעומת זאת לא מן הנמנע כי הגורמים הימניים במפא"י, המתנגדים לקו החדש, יפעילו את משרד-האוצר, ילחצו עליו לבל יאשר את התקציבים הדרושים לחיזוק הניציגויות הישראליות הקיימות במדינות אסיה ולהקמת נציגויות חדשות.

סיכסוך חריף עולד לפרוץ בין ממשלת ישראל ומינהל-הסיוע האמריקאי, בעקבות ביקורה של המשלחת המסחרית הישראלית בסין העממית. המינהל כבר העביר לישראל תזכורת, בה הזכיר את קיומה של רשימת סחורות האסורות במשלוח לארצות הגוש המזרחי, הודיע כי האיסור חל על כל המדינות הנהנות מסיוע אמריקאי.

המצב בגבול ישראל-ירדן בקרבת ירושלים ישתנה, אם לטובה או לרעה, לאחר שהסכימו, כנראה, הירדנים לבקשת בריטניה, החליפו בכמה גזרות את אנשי המשמר הלאומי בחיילים סדירים של הלגיון. הגירסה הירדנית-רשמית היתה שאנשי המשמר הלאומי רוכזו בפנים הארץ לשם התארגנות ואימונים, אולם דיפלומטים זרים גילו כי המשמר הועבר לפקח על כמה ממחנות הפליטים, בהם נערכו לאחרונה הפגנות עזות נגד שלטונות ירדן.

משרד-החוץ עומד להגדיל את מחלקתו העוסקת בענייני המרחב. המחלקה המורחבת תהיה משותפת, במידה מסוימת גם למשרד-החוץ וגם למשרד ראש-הממשלה, תיעץ לשרת בעניינים ערביים חיצוניים ופנימיים גם יחד. בין המועמדים לעבודה במחלקה נמצאים גם אנשים שאינם נומכים במדיניות הערבית של מפא"י.

ממשלת ישראל לא תרתע הפעם מהמשיך כחקירת תת-שר הסעיה, הרב שלמה רוזנברג: ראש הממשלה שינה את דעתו, הירשה ליועץ המשפטי לדרוש את ביטול חסינותו של רוזנברג לאחר שהגיעה לידיו תענות אמריקאית, ממנה נודע לו כי רוזנברג מתח ביקורת קשה על ממשלת ישראל, בהיותו עדיין תת-שר בחופשה.

רשימה פועלית מאוחדת תוקם לקראת הבחירות לרשות יות המקומיות, אם יסתיים בחיוב המשאומתן שמנהלת מפא"י עם מפ"ס ואחדות-העבודה בעניין זה. מפא"י, המעוניינת ברשימה מאוחדת, כדי להבטיח לעצמה את כיבוש ראשות-העירייה בשלוש הערים הגדולות, כבר הצליחה לשכנע אחד מראשי אחדות-העבודה, לא קיבלה עדיין כל תשובה ממפ"ס.

אמריקאים שויכקרו בישראל לא יהיו זקוקים לאשרת-כניסה, אלא יקבלו חותמת על דרכונם, אם יסתיים בחיוב המשאומתן המתנהל עתה בין משרד-החוץ הישראלי ושגרירות ארצות-הברית. לעומת זאת לא יחולו כל הקלות במתן אשרות-כניסה אמריקאיות לישראלים: ממשלת ישראל עצמה מתנגדת לכך, מחשש שהדבר יעודד את יציאת אזרחי ישראל לארצות-הברית.

אינפורמציה ממשלתית תפורסם בעתיד מיד בגירסה חרי-צויה לממשלה, אם יקבל ראש-הממשלה את הצעתם של אנשי לשכת-העתונות הממשלתית, הסוברים כי מוטב לפרסם את כל הידיעות מיד, לא לחכות עד אשר הן ינזלו החוצה, יתפרסמו בצורה בלתי-רצויה, או מסולפת.

גוף מדיני סגור של מפא"י יוועד בימים הקרובים, ינסה לקבוע גישה חדשה של המפלגה לבעיית ערבי ישראל הן מבחינה מעשית והן מבחינה רעיונית. יוזמי-הידיון: כמה מעסקני המפלגה לענייני הערבים, שהואשמו על-ידי מנהיגי מפא"י בזריקת המיעוט הערבי בישראל לזרועות מק"י.

צפה לחידוש הפיכסוך הפנימי במפ"ס, בין הנהגת המפלגה לבין אנפה השמאלי, המונהג על-ידי ח"כים אליעזר פרי ויעקב רפסין. השמאל, אשר קיבל הוראה לשתוק בוועידה האחרונה של מפ"ס, עומד לפתוח בפעולה אידיאולוגית מחודשת, למשוך אליו את כל אלה שרגזו על סירוב מפ"ס לשתף פעולה עם מק"י למען העלאת השכר.

אנשי מפלגת אחדות-העבודה יוכלו להתקבל למשרות ממשלתיות שונות, שהיו שמורות עד כה לאנשי מפא"י בלבד. הוראה סודית שהועברה למשרדים המתאימים הסירה מעל חברי המפלגה החדשה את החרם, הכריזה כי הם יוכלו למלא מעתה גם תפקידים הדרושים "מהימנות".

חברת התעופה "אל-על" תפעיל קו ישיר מישראל למערב ארצות-הברית, אם יצליחו התוכניות של מרכז-התיירות לארגן זרם של תיירות עממית מארצות-הברית לישראל בעונה הבאה. לעומת זאת דנה עתה החברה בצמצום הקווים ליוון ותורכיה.

צפה למכירת האניות "כנרת" ו"הנרייטה סולד" של חברת צים ברבע שיימצא להן קונה. האניות ימכרו בפרסום גדולים לחברה, אך מאחר שאין החברה רוצה להגדיל את הסטנאד של אניותיה יתר על המידה, בגלל החרם הערבי, ובעיקר כדי לא להרגיז את חברות-הספנות הזרות, היא נאלצת למכור את אניותיה עם קבלת אניות-השילומים.

חברות-האשראי הישראליות למיניהן יספגו מהלומה קשה, אם תבצע חברת המשכיר לצרכן את תוכניתה להעניק אשראי של 300 ל"י לשנה לכל עובד קבוע, לקבל את התשלומים ישיר ממעבידיו.

צרפת תכטל את ההמתה בעזרת הגילויטינה: וועדה מיוחדת של משרד המשפטים הצרפתי דנה עתה בהחלפת ההמתה על-ידי עריפת הראש בשיטה אשר אינה מחבלת בגוף המומת. השיטות החדשות המוצעות: כיסא החשמל, או זריקות-רעל.

נציג ישראל בכומכוי וגוהרלאל ניהרו לנאי פהראת גיאנאמה, קבלת-פנים

היא היתה אסיית, אך רבת עוצמה ותוצאות: מחנה המדינאים הישראלים, שהמכו בהי דוק יחסים עם מדינות-אסיה, הלך וגדל, הגדיל את פעילותו לאחר שהצטרפה אליו אישיות רבת-השפעה: המנהל הכללי של משרד-החוץ, וולטר איתן. המאמצים ליצור קשרים של קבע עם ארצות-אסיה נתחשו במלוא הקיסור.

המטרה: הודו, המטרה הראשונה — ההגונית ביותר — של המאמצים המחודשים היתה הודו. היה זה עדיין בתקופה בה נקטה ישראל, להלכה, במדיניות של אי-הזדהות עם כל גוש פוליטי גדול, ניסתה לשוא להישאר נויטרלית במלחמה הקרה בין הגוש המזרחי והמערבי. המדינאים הישראליים היו משוכנעים כי גוהרלאל ניהרו לא יאחר להעריך את עמדתה העצמאית של ישראל, בה הכיר דה-יורה עוד בשנת 1950, מהירו לשלוח שליח דיפלומטי

שנקבע בשירו הנוודע של נתן אלתרמן: מזרחיה.

מדיניות

דרך בורמה

בקרוב יתחסף לרשימה, ההולכת וגדלה, של הדיפלומטים הזרם בישראל, שם חדש ואקוטי: נאי פהראת גיאנאמה, הציר הי ראשון של תאילאנד בישראל. בעיני האזרח הפשוט, הרגיל לראות את המכונות המ-פוארה, אשר מסיעות את הדיפלומטים למיניהם למסיבות קוקטייל ולטכסים של הגשת כתב-האמנה, תהיה זו התפתחות

* תאילאנד — שמה של סיאם בפי בני הארץ, פירושו בסיאמית "ארץ בני-החזיר". הפך לשמה הרשמי של מלכות סיאם בשנת 1939, בוטל בשנת 1945, עם השתלטות הריאקציה המלוכנית, נתקבל מחדש בשנת 1949, לאחר שחזר לשלטון המרשל פריבול סונגנרט, הדיקטטור הנוכחי, שהורחק-זמנית, עקב קשריו עם היפאנים.

* קונסול ישראל בבומביי, גבריאל ("גבי") זורון. לידו, אשתו פיי.